

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrletno . . . K 6.30
mesečno . . . K 2.10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (inserte) se
plačuje od četverostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratnatis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. III.

Telefonska številka 65.

Celje, v ponedeljek, dne 17. maja 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Današnji volilni boj.

V Celju, 17. maja.

Dosedanja poročila niso ugodna za narodno stranko. Mogoče, da se še stvar zboljša: ali toliko je jasno, da bodo po celi deželi zmagale z malimi izjemami prižnice in spovednice. Ne kmečka stranka, ne mogoče program takozvane kmečke zveze: za ljudski denar plačani in z ljudskimi žalji vzdrževani duhovniki ženejo volilstvo k občinskim uradom, da tam dajo izvoliti može, ki so pripravljeni za Judeževe groše služiti klerikalizmu, mož, ki zastajajo tako glede izobrazbe kakor glede osebnih lastnosti in zmožnosti za onimi, katere je postavilo neodvisno kmečko ljudstvo, v kolikor si je pridobilo politično samostojnost in trezno sodbo.

Malo je bilo število delavcev v tem volilnem boju, ki so se trudili za napredno stvar. Malo med razumništvom, ki se ne zaveda svoje naloge med narodom, malo, kakor je naravno, v vrstah kmečkega naroda. Nasprotna moč je bila velikanska — vsa čast onim, ki se je niso vstrašili, ki so z vsemi močmi, s prepričanjem in energijo posegli v volilni boj in skušali ljudstvo vzdramiti iz zaspanosti in polit. brezbrčnosti. To malo število se bode moralo povečati. Jeden neuspeh ne bode ustrašil nikogar; nasprotno, podžig nam mora biti za nadaljni vstrajni boj v prid in povzdigo naroda ter stranke.

Kakor rečeno, še nimamo rezultatov iz vseh okrajev, zlasti manjkajo poročila iz slovenjgraškega in brežiškega volilnega okraja. Ko bodo govorile številke, bomo mogli izreči končno sodbo. Trezno bomo morali premišljevat, kake poti bo imela vbodoče hoditi naša napredna stranka, kako se bomo imeli boriti vbodoče. Bo to drago plačana skušnja, ki je pa v zgodovini vsake mlade stranke, katera si ni postavila ciljev, ki se dajo doseči jutri in pojutrišnjem, neizogibna. Začeli smo velikanski boj proti sto- in tisočletnim tradicijam, proti strupu, ki je

desetletja deloval na našem narodnem organizmu — in ki se sedaj ne da čez noč paralelizirati.

Politična kronika.

b Nemški cesar na Dunaju. Vhod nemškega cesarja na Dunaj bi bil tudi, ako bi ne bilo nikakega slavnostnega sprejema, vendarle triumfalen. To bi bil pa zato, ker je vsled aneksijske politike barona Aehrenthala postala avstro-ogrska monarhija tako odvisna od sosedne nemške države, kakor ni bila še nikdar dosedaj. Zato prinaja danes vladar Nemčije v avstrijsko prestolnico kot gospod, kot zmagovalac. Tak je uspeh zadnje dobe avstro-ogrske vnanje politike. Ne govorimo o drugih postranskih učinkih te politike: o zaosirenju notranjih sporov med avstrijskimi narodi, o ojačenem boju proti Slovincem, nad katerimi hočejo Nemci baš sedaj utrditi svojo nadvlado — vse to pa ne pomeni okrepljenje države, ampak propadanje vključ vsem frazam o ojačenju položaja Avstro-Ogrske kot velesile — tudi o finančnih žrtvah ne govorimo, katerih zahteva aneksija. Samo toliko hočemo reči, da država ni na znotraj s to vnanjo politiko ničesar pridobila, na zunaj je pa dosegla to, da je Berlin postal gospod nad Dunajem. To je simbolični pomen vhoda Viljema na Dunaj; triumfalen je pač ta vhod, toda ne za nas, za Avstrijo je ponižujoč. Posebno za Avstrijo; za Ogrsko ne v tolikajšnji meri, ker je za Ogrsko imela aneksijska politika pozitivni pomen. Bila je to pač nemška in madžarska politika, nikakor pa ne avstrijska. Cesar Viljem je v svojih imperialistiških sanjah pač težko kedaj sanjal, kako lahko se pridobivajo zmage, tepčasti Dunaj ga je o tem prepričal. Viljem je podelil raznim ministrom avstrijskim in ogrskim visoke rede in odlike. — Tudi Wekerle in Andrassy sta dobila vsak svoj red rdečega orla. — Predsednik avstr. parlamenta dr. Pattai je Viljemu poročal

o delovanju avstr. parlamenta, o katerem je bil baje nemški cesar prav dobro poučen, z Wekerlom je govoril o ogrski krizi. Nemško-madžarske akcije stopajo, Wekerle je zopet mož bodočnosti.

a Nujni predlog posl. dr. Šusteršiča. Med došlimi spisi v zadnji seji minoli petek je nujni predlog posl. dr. Šusteršiča in sodr. o osnovanju priv. agrarne in trgovinske banke za Bosno in Hercegovino. Ta nujni predlog se popolnoma strinja s tremi resolucijami posl. Vukovića v aneksijskem odseku. Ta predlog bode Slovanska jednota in cela opozicija podpirala ter utegne postati vladi nevaren. Da bi zaprečila razpravo o tem, je vlada sedaj naprosila aneksijski odbor, naj proti svojem sklepu vendar tudi o ogrski agrarni banki posebej poroča zbornici. Koliko ji bode to pomagalo ne vemo, opozicija bo vsekako imela priliko tudi v polni zbornici povedati svoje mnenje o tem vprašanju.

a Ministerski svet. 15. tm. je bil ministerski svet, na katerem se je razpravljalo o parlamentarnem položaju. Finančni minister je poročal o svojem fin. načrtu ter o ogrski agrarni banki za Bosno ter o političnih in parlamentarnih vprašanjih, združenih s to banko. Vlada si je prav dobro v svesti, da je kljub „zmagi“ v aneksijskem odseku vendar le v zelo neprijetnem položaju ter ve, da parlament v takih okolištinah bržkone ne pride do plodonosnega delovanja. Vlada bo vesela, ako ji nje večina naglo dovoli proračunski provizorij, potem takoj pošlje zbornico na poletne počitnice. O počitnicah bo samo socialni odsek nadaljeval svoje delo — vse drugo pa bo počivalo. Isto tako je vlada sprevidela, da je bila ona strahopetnost njene večine v odseku, ki je sklenila, naj se o ogrski agrarni banki za Bosno ne poda zbornici posebnega poročila, ampak naj se to združi s poročilom o aneksijskem zakonu sploh, velik in usodepolni pogrešek, kajti Slovanska jednota name-

rava podali o ogrski banki v polni zbornici poseben nujen predlog. Ako bi parlament tudi nujnost odklonil, debate pri utemeljevanju predloga bi vendar le ne mogel zaprečiti. Vlada vidi, da ji preti še večje zlo, zato je izrazila željo, naj nje verna večina vendar tudi o tej razpravi v odseku poda parlamentu posebno poročilo.

u Češko-nemška sprava. Korr. Zentr. Ztg. poroča, da je nek aktivni minister izjavil: „Pot do boljše bodočnosti vodi samo prek nemško-češke konference. To je najboljšo sredstvo. Konference o nemško-češki spravi se morajo že pred jesenskim zasedanjem parlamenta pričeti. Potem bomo stali pred razpustitvijo državnega zbora in češkega dež. zbora.“ Čudno je, da te naše ekscelece toliko govore o nujni potrebi sprave med narodi, vse njih delovanje pa ta razpor samo množi in ostri. —

a O avstrijskih Nemcih piše „Frankfurter Ztg.“ v dopisu z Dunaja tudi to-le: „Ker potujoči pridigarji vsake sorte kar preplavljajo Nemčijo ter pred navnim občinstvom premilo stočejo o bedi Nemcev v Avstriji, konstatujemo, da te bede ni nikdo bolj zakrivil, kakor njih parlamentarni zastopniki s svojo nesposobnostjo, da ne rabim ostreje besede. To je prava izbira narodne in umstvene srednjeverstnosti izvzemši nekoliko posameznikov, kateri so pa vsled svoje večje duševne vrednosti, osamljeni. Političnega vodstva sploh ni. Živi se z roke v usta, od krajcarčkov dnevnih afer, v zlati zarji tako sijajno se obnesle zveze z Nemčijo.“

a Ogrska kriza. Kakor „Pester Lloyd“ poroča, je dobil minoli četrtek dr. Wekerle nalog rešiti sedanjo krizo ter o svojih prizadevanjih kralju podati o primernem času poročilo. Wekerle je to nalogo prevzel. Kakor vse kaže se v madžarskih političnih krogih sedaj razpravlja v prvi vrsti o novi koaliciji in o fuziji strank in je stranka neodvisnosti postavila svojo zahtevo o samostojni ogrski banki bolj

LISTEK.

Izlet gospoda Broučka v 15. stoletje.

Češki spisal Svatopluk Čech. — Poslovenil Stanko Svetina. Dalje.

„Sliši“, je zakričal Vojta razdražen, „duhovnika Jana se mi ne dotikaj, sicer odgovorim, da bodo nekomu pokali boki!“

„Nehajte, prijatelji!“ je miril prepipir Janko od zvona. „Ni čas za kreg; sedaj moramo biti vsi kakor eden mož proti grozečemu sovražniku. Saj se bomo vsi za kelih in svobodo zakona božjega, a če v nečem ne soglašamo, naj ne bo urejevano v krčmi, ampak to naj se razgovorijo med seboj duhovniki obeh strank. Do tedaj naj nikdo nikomur ne podtika zmede, najmanj pa ornatov.“

„Ampak ornatu spadajo v cerkveni red“, je začel zopet svojo vsiljivi učenc. „Kajpada, Taboriti tudi cerkev samo grde in se odtrgujejo iz vseh njenih vrst in ne uvažujejo tega, kar pravi Beda v poglavju „Quicumque“ in sveti Avgustin v poglavju „Omnis catholicus“ in v poglavju „Ita fit“ in k temu v poglavju „Sic enim“. Hm, hm. Et ponitur —

Umolknil je in je vzel deščice iz pasa in jih je začel marljivo ogledovati.

„Kaj meniš ti o mašnih ornatih?“ se je obrnil Miroslav zlatar k gospodu Broučku.

Ta se je krepil s svojo novo znanko medico in je našel v nji čim bolj jo je pil, tem simpatičnejšo lastnost. Ako pravi staročeški pregovor „junak hmelj“, bi moral imenovati medico morda še večjo junakinjo. Novočeškemu pivcu se je zdelo, da z vsakim

duškom vliva v njegove žile ognjevitjšo kri in v srce čimdalje bolj čudno hrabrost; pozabljal je na ves strah srednjega veka in oko mu je gledalo bojevito v bodočnost. Čeprav se je od začetka jezil na Staročehe, da niti v krčmi ne znajo drugih pogovorov kakor o politiki in o veri, vendar je nena doma začutil sam veliko slast umešavati se v spor. Vackova pest ga je sicer za trenotek ostrašila, ko je padla na mizo, toda novi dušek mu je vrnil bojeviti duh, tako da je sedaj na vprašanje zlatarjevo odgovoril zelo odločno: „Res se čudim, prijatelji, da se morete za tako stvar kregati. Kaj pa naj bi bila maša brez ornata! Tako jo služijo morda samo kozli —“

V tem se je z gospodom Broučkom zgodilo nekaj, česar v prvem hipu ni niti dobro razumel, toda kar mu je polagoma vzelo vse njegovo medovo junastvo. Železna roka ga je zagrabila

za tilnik, pred njim se je zasvetil ki z dolgimi žebli in v uho mu je zagrmel vztekel glas: „Jaz ti dam kozle, Mahomed nečisti!“

Epizodi v krčmi je grozil prežalosten konec, čeprav je še o pravem času zagrabil od ene strani Domšik besnega kmeta za roko s kijem in z druge strani krčmar, ki ga je miril.

Na srečo se je zasiljal v tem iz ulice v krčmo zmešan krik in tršč. Vacek je nehote spustil Broučkov gol-tanec in vsi so prisluškovali; med šundrom zunaj je bilo slišati zvonjenje.

„Na mestni hiši bije plat zvona!“ je zaklical Domšik.

Krčmar, ki je medtem pohitel na hodnik, se je vrnil razburjen in je oglašil: „Križarji so prišli čez Vltavo na Špitalsko polje in nameravajo vdreti pri Pofiških vratih!!!“

Dalje prih.

v ozadje. Isti list poroča, da stoji stranka neodvisnosti na stališču splošne in jednake volilne pravice ter da zahteva garancije za to, da bo do 1917. leta izvedena popolna gospodarska samostojnost Ogrske. Tudi zahteve na vojnem polju so omejene in se je stranka neodvisnosti stopila na tla realne politike. — Justh in Kossuth sta torej storila vse, da postane program najskrajnejše skupine njih stranke „za vladno primeren“. Če se to uresniči, bo stara koalicija zopet obnovljena in vsa kriza bo rešena na ta način, da stopi par novih ljudi v staro ministerstvo Wekerle-Kossuth.

a Turčija. Veliki vezir in ministra notranjih in zunanjih rečij zatrjajo diplomatom, da se vsled energičnih odredb vlade vrača mir in red v državo in da se notranji položaj čedalje bolj boljša tako, da se ni več bati notranjih nemirov. Sultan je sprejel armensko deputacijo, ki mu je izročila spomenico o razmerah na Armenskem in je ob tej priliki obljubil, da izda naredbi o obnovitvi miru in reda v deželi, kakor tudi irade, po katerem bo vsak mohamedan, ki umori kristjana, obešen. Parlament je po dolgi razpravi dovolil začasni proračun za mesec april in maj z onimi premenami, katere je proračunski odsek predlagal. Izvoljena je bila komisija 10 članov, katera je dobila nalog, udeležiti se skupno z vojaško komisijo preiskovanj v Jildizu najdenih listin.

a Rusija. Bivši načelnik policije Lopuhin je bil redovno obsojen na pet let prisilnega dela. Vlada se je hotela s to ostro in krivično obsodbo maščevati nad Lopuhinom, ker je on največ pripomogel v to, da je bil gnusni vladni agent provocateur Azef, katerega se je vlada v boju proti revolucionarnim teroristom posluževala, razkrinkan. Znano je, da je Azef insceniral in vodil večino atentov izvršenih v zadnjem času na Ruskem. Kakor knez Urusov poroča, je ta špicel predlagal revolucijonarcem, kateri so slutili, da stoji v vladni službi, naj se carja usmrti in se jim je celo ponudil, da to sam izvede. Ko je Lopuhin to zvedel, ni mogel več molčati. Razkrinkal je tega poštenjakoviča ne glede na to, da je s tem spravil tudi vladno, katera se ga je posluževala v najgrjo luč pred celim civiliziranim svetom. Vlada se je zato nad njim maščevala, naperila je pravdo proti njemu ter ga je dala tako hudo obsoditi. Rodbina Lopuhinova upa, da mu bo car znižal kazen.

v Čudno „slovanstvo“ ruskih oficizov. Znano je, da nima oficijelna Rusija in nje černosotenjski privrženci niti sence smisla za kako slovansko vprašanje in prav tako znano je še prav posebno sovraštvo teh zaslepljenec do Poljske in do Poljakov. Ruski gubernatorji so še pred mesecem vladi poročali, da silno naglo množeče se nemške naselbine v raznih poljskih gubernijah niso državi prav nič nevarne, češ da so Nemci Rusiji manj nevarni ko Poljaki. Potem je vlada sklenila holmsko gubernijo raztrgati v dva dela in en del te gubernije, ki je bila in je še dandanes popolnoma poljska, priklopiti drugi čisto ruski guberniji. Da to trganje poljske zemlje Poljake neizmerno boli in žali in da vzbuja v njih ogorčenje in nepomljivo sovraštvo proti Rusiji, to te oficiozne „patriote“ nič ne moti, še vesele se tega in menijo, da s tem služijo „sveti“ ruski stvari. Pa to še ni najhujše. Najgorostasnejši je načrt, ki ga je nedavno v Novem Vremenu, ki še vedno velja za glasilo ruskega zunanjega ministerstva, priobčil merodajni slovanofilski novinar Menšikov. Ta glavni publicist slovanofilske stranke, kateremu lastnik Novega Vremena g. Suvorin plačuje vr-

sto po 1 K 25 v., kar priča, da je to v stranki upliven in visokocenjen mož, ta mogočni Menšikov torej piše, naj Rusija proda Poljsko kraljevstvo Prusiji za 8000 mil. rubljev ali za 20.000 milijonov kron. Pri barantanju bi bil gospod Menšikov pripravljen tudi še nekaj popustiti, kajti s tem bi bila Rusija rešena neprijetnega poljskega življa ter bi vrhu tega pridobila precej drobiža, da bi zopet malo utrdila svoje stališče kot velesila. Tako piše v glasilu ruskega ministerstva zunanjih rečij najuglednejši slovanofilski ali černosotenjski publicist Menšikov. Temu mnenju se pa pridružuje tudi „Rossija“, katero vzdržuje rusko ministerstvo notranjih rečij. Ta ruski oficioz piše: „Zgodovina je pokazala, da ni Anglija nič zgubila, ko so se od nje odtrgale Zedinjene države severno ameriške. Bodoča zgodovina bo prav gotovo zabeležila, da bi Rusija mnogo pridobila, ako bi rusko Poljsko prešlo pod upravo Nemcev“. Tako je torej „slovanstvo“ oficijelne Rusije in nje privržencev. Ta svojat je zaslepljena in neumna dovolj, da bi mesto, da bi dala Poljakom popolno autonomijo in ravnopravnost ter si napravila iz njih verne brate in zaveznike, iz golega sovraštva in umazane dobičkoželjnosti ves narod prodala v prusko sužnost. Tako je to slovanstvo oficijelne Rusije in nje černosotenjskih sužnjev. Dobro je pate „bratce“ poznati.

Dnevna kronika.

v Delovanje nemškega ministarstva. Glasilo nemškega ministarstva dr. Schreinerja „Pilsner Tagblatt“ poroča, da je tvrdka „Norddeutsche Wollkammerei und Spinnerei“ iz Bremena kupila od verskega fonda za Češko ogromno posestvo z gradom in gospodarskimi poslopji vred. „Uplivu in energičnemu prizadevanju ministra dr. Schreinerja gre zahvala, da so bile premagane vse zapreke, katere so se stavile proti prodaji tega posestva in da je poljedelsko ministerstvo to prodajo dovolilo.“ Ni li to značilno za našo dobo in za duh, ki sedaj vlada v avstrijskih „odločilnih“ krogih, da član Bienenrothovega kabineta zastavi ves svoj ministerski upliv za to, da se spravi ogromno veleposestvo v last delniške družbe iz Nemčije?

v Nastič med žurnalisti v parlamentu. Zloglasni Nastič je prišel 11. tm. v parlament, da bi v žurnalistički loži poslušal razpravo o Masarykovem nujnem predlogu o zagrebškem procesu. Ko so jugoslovanski in italijanski žurnalisti Nastiča spoznali, so mu zaklicali: „Tu ni prostora za denuncijante, tu ni mogoče pisati „Finale“, ven! in ubogi denunciant je moral naglo pobegniti.

v Avtomobil za papeža. Iz Turina poročajo, da so baš odposlali v Rim krasen avtomobil, ki ga je tam naročil znani ameriški milijonar Pierpont Morgan ter ga poklonil papežu. Tako se časi menjajo. Nekdaj je Jezus jahal na ponižnem osličku — njegov naslednik se bo vozil v krasnem avtomobilu po ogromnih parkih in vrtih svoje vatikanske „ječe“.

v Avstrijski policijski sistem je že po vsem svetu slavno znan. Kako ta sistem gospodari v Bosni in Hercegovini, sodimo lahko po tem, da je sedaj že umrl Benjamin Kallay, prejšnji državni finančni minister in upravitelj Bosne napisal prav dobro „Zgodovino srbskega naroda“. Kot načelnik bosanske vlade in uprave je pa isti Benjamin Kallay sam svojo knjigo za Bosno in Hercegovino prepovedal. To bi bilo smešno, ako bi ne bilo tako skrajno žalostno in ponižujoče, da Avstro-Ogrska na tak način izvršuje v Bosni in

Hercegovini svojo civilizatorično nalogo katero ji je izročila Evropa na berlinskem kongresu.

a Fotografija kot adresa. V Berlinu je vrgel nekdo v pošto kaseto dopisnico, na kateri je stala mesto naslova fotografija. To pa ni spravilo poštnih uradnikov v zadrego, poslali so jo dr. Zamenhofu v Varšavi, kateremu je bila v resnici namenjena. To je bilo nekako lahko uganiti, ker je bila dopisnica pisana v esperantskem jeziku, katerega stvoritelj je dr. Zamenhof.

a Troški za novo kanalizacijo Prage znašajo do zdaj že 15.765.704 K, kakor poroča kanalizacijski mestni urad.

a Protijaponsko gibanje v Ameriki. Mestni svet v Vanouvru je sklenil, da ne pripravi častnikom in moštvu japonskih križarjev, ki priplujejo tja, nikakega sprejema. Lastnikom hotelov, kateri bi skazali Japoncem količkaj pozornosti, groze z bojkotom. Človek se nehote vpraša, čemu ta čudna sovražnost in zagrizenost?

a Smetanov spomenik v Pragi. Stvaritelj češke moderne glasbe Bedřich Smetana je dne 12. maja 1884. leta umrl. Na petindvajsetletnico njegove smrti se je sestavil v Pragi odbor, ki ima namen postaviti temu duševnemu velikanu češkega naroda dostojen spomenik. „Čas“ priporoča, naj bi se pri izvedbi te naloge poskusilo postaviti ta spomenik tako, da bi tvoril z Narodnim gledališčem harmonično celoto, da bi se tako izrazila tudi ideja, da je baš Narodno gledališče bila vodilna ideja Smetanovega delovanja. Narodno gledališče priredi letos Smetanov ciklus. Če se bodo vse njegove opere skrbno naštudirale in s pomočjo najboljših čeških pevcev po vzoru Wagnerjevih ciklov na velikih nemških gledališčih. To je lep napredek in ljubitelji Smetanove godbe bodo imeli priliko slišati vse njegove opere uzorno izvajane.

Štajerske novice.

o Iz Maribora se nam piše: „Kmečka zveza“ je sklenila z nemškimi nacionalcij kompromis tako, da ona podpira Krala, nacionalcij pa pomagajo dr. Medvedu proti dr. Kukovcu dne 24. maja. Tako dogovorjeno in sklenjeno v Flössergasse **na večno sramoto mariborskih Slovencev.** Seveda pomagalo ni nič in tako bo tudi Medved brez te pomoči moral v brlogu ostati. Ali Medved, medved, ti vzorni rodoljub, kdo te je speljal na ta nemčurški led? Škoda za moža, ki mu je Koroščeva intriga pamet zmedla!

o Iz Maribora si da poročati „Slovenec“, da sta minulo sredo obiskala pruska vladna uradnika pl. Woyna in pl. Lützen iz Berlina, ki študirata naše avstrijske razmere v šolah in uradih. Pruska odposlanca sta občudovala izborne učne uspehe v slovenskih oddelkih — na veliko jezo vinotrčca Pessla, ki je nepovabljen prišel s Prusoma v šolo. Spremljala sta Pruse nadzornik Schmoranzner in glavar Attems.

o Nad pisavo „Nar. Dnevnika“ se razburjajo sedaj klerikalci. Naj bi pometali pred svojim pragom! Kdo nam tudi more zameriti, ako se Roškarja, Vrstovška in Cenčiča ne moremo lotiti z rokavicami?

o Slovenčevu dementiranju. „Slovenec“ sedaj blamažo in izdajstvo klerikalcev minuli petek skuša olepšati s tem, da očita „Nar. Dn.“ — laž. Ta zagovor je čudovito poceni. Mi temu nasproti vzdržujemo svojo trditev v polnem obsegu. Klerikalci ne bodo tako lahko zbrisali tega grdega madeža s sebe. Slovenski trgi so jih v petek že ob-

sodili. Poroča se nam poleg tega še iz Velenja, da je tam agitiral kaplan za Krala. Smo tako srečni, da celo lahko navedemo besedilo: „Kral nam ni nevaren, ker je čisto navaden frizer.“ Tako razumejo kaplani naš naroden položaj v spodnještaj. mestih in trgih po septemberskih dnevih! Klerikalci tudi čutijo, da so hudo zavozili; zato na drugi strani skušajo očrnuti dr. Kukovca kot — protinarodnega. To blatenje ima poleg svoje nizkotne smešnosti toliko nesramne predrznosti, da se nič ne čudimo, da je rekel enkrat prav inteligenten župnik v slovenjgraškem okraju: klerikalizem je — laž.

o Kake državne in deželne poslance imamo Slovenci? Nekega dne je prišla k njemu neka ženska, ki je bila skregala z drugo. Ker je imela predolg jezik, jo je izročila nasprotnica sodišču in to jo je obsodilo na nekaj dni zapora. Obsojenka se je šla potožiti drž. posl. Pišek. Ne zastoj! Pišek se je je usmilil in pisal odvetniku, ki je zastopal nasprotnico, naj mu sestavi resolucijo za drž. zbor, da bo jo tam prebral in da bi bila vsled tega ona nesrečna ženska s predolgim jezikom rešena svoje kazni. No, Pišek je sedaj tudi deželni poslanec! Slovenski narod nedvomno napreduje.

o Vrstovšek ob ustanovitvi društva „Zarje“. Našo javnost bode gotovo zanimalo, kako je Vrstovšek, sedanjí branitelj verskih svetinj slovenskega naroda, pozdravil ustanovitev „katoliškega“ društva „Zarje“. Rotil je takrat pismeno napredne akademike, zbrane v ak. tehn. društvu „Triglav“, naj to ustanovitev zabranijo, ker bi bila večna sramota za dijaštvo. Konečno je pisal: „Sterite kači glavo v povojih ter s tem operite vašo akademično čast“. Radovedni smo, kdo bo sedaj pral Vrstovškovo akademično čast?

o Iz Svetinj pri Ormožu. Samostojen kandidat dr. Anton Medved v Mariboru naglaša v svojem oklicu, da kandidira na „stari narodni podlagi“. Ker pa je g. kaplan Stuhec na shodu dr. Ploja v Vuzmetincih povdarjal, da je edino pametno kandidirati na programu kmečke zveze ali narodne stranke, je z gotovostjo pričakovati, da pristaši km. zveze volijo dr. Kukovca, ker nimajo kandidata, ki bi pametno kandidiral na njihov program. G. kaplan Stuhec je tudi kapaciteta km. zveze, torej ima gotovo upliva, da ne bo smešil samega sebe in seboj stranke, ki je za njim.

o Shod na Vranskem. V soboto zvečer je govoril dr. Kukovec na Vranskem in se je zbralo tri četrtinke vseh trških volilcev. Po dve uri trajajočem izvajanju dr. Kukovca se je razvnela živahna debata, po kateri je bila kandidatura dr. Kukovca živahno odobrena. Predsedoval je župan vranski gospod Schwentner.

o Št. Jur ob Taboru. Tu sta včeraj zborovala v mežnariji dr. Benkovič in Terglav, ki sta udrihala le po narodni stranki, s čemur se niti klerikalcem nista prikupila. Terglav je tudi dokazoval, da zna brati in govoril o zajcih ter zoper šolo. Ob istem času je g. dr. Kukovec sklicál naglo shod naprednih volilcev pri g. Južni. Shod pri Južni ni imel otrok in žensk kakor oni v mežnariji, pač je pa veliko število treznih volilcev s pozornostjo zasledovalo govornika in se izreklo za narodne kandidate.

o Iz Trbovelj. Dne 16. t. m. zj. je imel naš kandidat g. Goričan poučno predavanje v stari šoli v Trbovljah. Pozneje se je zbralo kakih 150 do 200 ljudi (večinoma volilcev) v gostilni, pri Kukenbergu, kjer je pod predsedstvom g. Trnovškega kandidat

g. Goričan med splošnim odobravanjem razvil svoj program. Na mesto odsotnega dr. Karba je spregovoril na to g. dr. Gvidon Sernec iz Celja in toplo priporočal kandidata narodne stranke g. dr. Karba in g. Goričana. Tem izvajanjem se je pridružil v imenu socialdemokratske stranke g. Siter. Po navduševalnih besedah g. učit. Roša je zaključil g. predsednik krasno uspelo zborovanje.

o V žalski okolici so se vršili včeraj shodi v Vrbju in Grižah, v soboto večer pa v Ložnici.

v Benkovič je hotel minulo soboto zborovati v Sp. Hudinji. Čakal ga je — dostojen sprejem, kateremu se je pa junaški g. dr. Benkovič izognil in se odpeljal v Sav. dolino.

v Malusovi shodi so se včeraj vršili v brežiškem okraju in sicer v Pišecah in Sromljah. Lep je bil zlasti shod v Pišecah. Govorila sta gg. Malus in dr. Koderman iz Celja.

o Lepi shodi so se včeraj vršili za dr. Božiča v slovenjgraškem, marnberškem in šoštanskem okraju in sicer v Vuzenici, Brdah, Razborju, Šmiklavžu in Velenju. Grafenauer in Cenčič sta hotela zborovati v vuzeniškem župnišču; ko sta hotela vsiliti zborovalcem glasovito „društveno“ zborovanje, so vsi zborovalci — odšli na Božičev shod pri Mravljaku. Grafenauerju bi še enkrat prav prijazno svetovali, naj bi raje kaj pametnega delal na Koroškem, kakor da hodi k nam ljudi hujskat.

o Klerikalne posojilnice in volitve. Od raznih strani poročajo o naravnost nečutenem terorizmu, ki so ga izvrševale v zadnjem volilnem boju na volilce klerikalne posojilnice. Uprav gorostasni slučaji se nam poročajo o klerikalnih posojilnicah na Frankolovem in na Dobrni. Bodite uverjeni, gospodje katoliški duhovniki, da teh stvari, ki jih že postava sama določuje kot zločin, ne bomo pustili pri miru!

o Shod v sodni dvorani. Pretekli petek sta nastopila pred sodnijo na Vrskem — poslanska kandidata dr. Benkovič kot zagovornik in Alojzij Terglav kot obtoženec zaradi prestopka zoper varnost časti. Križev pot poslanskih kandidatov je vzbudil mnogo pozornosti in zbrala se je polna dvorana radovednih poslušalcev, ki jih je zanimalo, kako bode dr. Benkovič svojega tovariša ričeta rešil. Razprava se je preložila.

o Pušenjak za — Krala? Poroča se nam, da je v Velenju tudi — Pušenjak priporočal Krala. — Ali je pri graškem „Verbandu“ kako mesto izpraznjeno?

v Kaplan Schiller v Ljubnem je svojim faranom prepovedal pri ožji volitvi dne 14. tm. glasovati za Horvateka. To se zлага z od klerikalcev tudi drugod izdanim geslom, da naj raje podpirajo Krala kakor Horvateka. Zdi se nam vsled postopanja gospoda kaplana primerno, ga spomniti na sledečo iz aktov okrajnega sodišča v Gornjemgradu posneto dogodbico. Pred kratkem je kaplan nekoga tožil zaradi razžaljenja časti, ker je bil dotični pravil, da je kaplan neki ženski izkazoval več ljubezni, kakor mu njegove krščanske in stanovske dolžnosti velevali. V kazenski pravdi je dotična ženska kot priča pod prisego izpovedala, da ni imel kaplan žnjo nič opraviti. Par dni pozneje pa je ista ženska, ko se je vozila v poštne vozu, pred pričami vzdihnila! „O Du mein lieber Herzl Schiller, kaj bo z mojo dušo, ti hudič črni!“ tako gospod kaplan, zdaj pa bode lepo pohlevni, če ne povemo več!

o Pri današnjih deželnozborskih volitvah se gre na celem Štajerskem za 28 mandatov. Po nemškem Štajerskem, kjer stoje proti nemškim klerikalcem v boju nemški agrarci, pride

morda v več okrajih do ožjih volitev. Pa tudi pri nas so možne ožje volitve v ptujskem, slovenjgraškem in celjskem okraju.

o V celjski okolici smo dobili 20 glasov manj kot klerikalci, kar je v očigled klerikalni vladi v občini in naravnost ogromni agitaciji celjskih duhovnikov, za nas časten uspeh. Volitev se je udeležila komaj tretjina volilcev.

v Socijalistične kandidature v Gradcu. Socijalisti nameravajo v Gradcu nastavitviti tudi v privilegirani kuriji svoje kandidate. Ker bodo nedvomno klerikalci imeli tudi lastne kandidate, so se začele naciionalcem za svoje posestno stanje tresti hlače.

a Občinske volitve na Sladki gori so v II. in I. razredu razveljavljene. Prihodnjič je zmaga naprednjakov gotova stvar. V III. razredu je namestnija raveljavila izvolitev nekega klerikalca in stopi na njegovo mesto naš vrli pristaš župan Rokavec. Tudi v šmarskem okraju se tla klerikalizem u občutno majejo. Naprej!

Binkošne dneve v Celju bo vse polno nemških visokošolcev. Ker smo videli, da so bili ti mladiči najhujši razbijači v septemberskih dnevih, zahtevamo nujno, da storita celjsko okr. glavarstvo in graška namestnija vse, da bode življenje in imetje celjskih slovenskih meščanov v varnosti. Na celjsko policijo, ki je popolnoma slepo orodje ultranemškega celjskega magistrata, se po skušnjah lanskega leta pod nobenim pogojem ne moremo zanašati.

v Izlet v celjsko okolico so se že pričeli. Včeraj se je podala vesela družba celjskih slov. turistov na Groljko. Kaj pa je s celjskim odsekom savinske podružnice S. P. D.?

v „Urški“ glavo še pokriva na severni strani sneg, ki pa bo sedaj hitro zginil. Kakor smo zvedeli, se letos pripravlja na Petrovo zopet večje število planincev, da posetijo goro Uršulo. —

o Spominska slavnost na bitko pri Aspernu se bode obhajala po vseh avstrijskih posadkah v soboto dne 21. maja.

o Umrl je železniški delavec Cviak, ki se je ponesrečil v Pesnici.

o Svarilo za one voznike, ki radi celo ponoči puščajo voz in konje brez nadzorstva pred gostilnami: Bl. Štajnca na Sr. Štaj. je ukradel nek uzmovič vozniku, ki je popival v krčmi, voz in konja v vrednosti 900 kron ter se, neznano kam, odpeljal.

Pri oddajnici brzovoznega blaga na celjskem kolodvoru se neki uradnik prav impertinentno obnaša nasproti strankam, ki prinesejo slovensko izpolnjene brzovozne liste. Povemo postajenačelnistvu, da si šikan od strani uradništva ne bomo pustili dopasti. Če ne bo boljše, se bomo pomenili drugače.

v 101. semester dr. Augusta Tewesa. Danes prirede na graškem vseučilišču prijatelji in kolegi dvorn. svetniku dr. Augusta Tewesu ob priliki začetka 101. semestra njegovega učnega delovanja na pravoslavnem polju prisrčen pozdrav.

v Zaspalo je kat. del. društvo v Trbovljah radi pomanjkanja članov. Društvo je bilo ustanovljeno l. 1896.

v Nesreča. Hlapec pri gostilničarju Horvatu v Rihtarovcih Knaflič je gнал te dni kupljeno telico domu. Žival se je med potjo nekaj splašila in sunila hlapca tako močno v želodec, da je vsled notranjih poškodb v radgonski bolnišnici umrl.

v Brde pri Turiški vasi so krasen in rodovit kraj. Manjka pa dobre ceste v dolini. Pozivamo okr. zastop slovenjgraški, da se za stvar zanima; svojo

pomoč je tudi že obljubil drž. posl. Jezovnik.

v Umrla je v Gradcu kuharica Marija Riska, ki je služila 57 let pri neki rodbini. Taki posli so redki.

o Od Sv. Lenarta v Slov. goricah. V listu „Straža“ z dne 5. maja blede nam vsem dobro znani akademski grešnik med drugim nekaj o „pik-liberalcih“. Mož ne miruje! Komaj mu je zmanjkalo lažipolnih poročil o volilnih shodih napredne stranke, začinja že na drugi vznemirjati posameznike svojih neprijateljev. Tega stalno penzioniranega akademika bode v oči neka povsem mirna oseba, katere se ne primejo nauki klerikalnega razgrajanja, — zeta „katoliškega“ poslanca Roškarja. Zakaj se ta prenapetnež toliko muči in bojuje za klerikalno stvar, je jasno. Mož je namreč nekak hlapec klerikalnih mogotcev in torej prisiljen — s trebuhom za kruhom. Upamo pa, da bodo temu ošabnemu petelinčku peruti pristigili paragrafi 491 in 496 kaz. zak.

o Iz Rogatea. Dopisunu ptujskega „Štajerca“. Zgrešili ste osebe s svojim sumničenjem v zadnjem listu, pokazali ste, da živite v zmoti, pokazali pa ste tudi svojo zlato dušo in plemeniti značaj. Toliko brezsrdnosti in toliko podlosti, kakor ste jih zapisali Vi v treh vrstah — more zapisati pač le kak dopisatelj Štajerčev! V tolažbo Vam povem le še to, da ostanem v Rogatcu, dokler jaz hočem in da pozdravljam in odzdravljam kakor se meni poljubi. Senčar.

v „Naša bodočnost“, list za šoli odraslo mladino. Ravno kar je izšel 5. zvezek, ki se odlikuje po svoji lepi in bogati vsebini. Iz „raznoterosti“ dvoje šaljivk: Iz boljše družbe. Virtnoz: „Milostljiva gospa. gosli, na katerih hočem danes zvečer igrati, so že stare 200 let.“ Milostljiva: „Toda tega menda vendar ne bo kdo spoznal, da igrate na tako starem instrumentu.“

Nič hudega Rabin (k Sekelesu) „Jako mi je žal, da vam moram to povedati; vaš sin je učinil neko strašno dejanje.“ Sekeles: „Za Boga! Kakšno pa?“ Rabin: „Izdal je ponarejene menice.“ Sekeles: „Moj Bog, kako sem se ustrašil, zakaj misliš sem si — kar pa Bog obvaruj — da je jedel svinjsko meso!“ — List ima tudi pripovedne in poučne sestavke. Toplo ga priporočamo starišem, društvom in mladini za naročevanje. Stan. letno le K 250 in se poročuje v „Učiteljski tiskarni“ v Ljubljani.

Kranjske novice.

v 20.000 K je dovolil cesar iz dohodkov državne loterije za cesarice Elizabete bolnico v Novem mestu, od katere se že letos izplača polovica.

v Dljaško kasarno zgradi na Poljanski cesti v Ljubljani Marijanišče, kjer bodo imele sestre nad 100 gimnazijskih dijakov na hrani. Ko bode zgrajba gotova, se pa prične lov na dijake.

v Poročil se je v soboto okrajni sodnik v Senožečah g. Edvard Picek z gospodično Ter. Garzarolli pl. Thurnlack.

Primorske novice.

a Ricmanjsko vprašanje definitivno rešeno. Po več ko 9 letni pravdi med Ricmanjci in tržaškim škofom, katerega je na vse kriplje podpirala tudi vlada, je sedaj to vprašanje rešeno, Ricmanjci so zmagali. Začetek te afere je tičal v tem, ker tržaški škof ni hotel privoliti v zahtevo Ricmanjcev po ustanovitvi samostojne župnije in neodvisnosti od dolinskega župnika. Pred poldrugim letom se je zavzel za stvar poslanec Laginja. Sedaj [dobe

Ricmanjci svojo samostojno župnijo, župnika si volijo sami, a plačeval jim ga bo verski zaklad, cerkev, ki je popolnoma zanemarjena, jim popravi cerkveni zaklad in škof jim je slednjič, ako tudi s težkim srcem, dovolil vsaj deloma slovansko bogoslužje.

v Goriški socialni demokrati imajo dne 6. junija deželno strankarsko konferenco v Gorici.

v Kreditna zadruga članov N. D. O. se pripravlja v Trstu. V kratkem se skliče sestanek zaupnikov.

v V morje je padel jetnik Ivan Reja, ki se je v spremstvu dveh čuvarjev podal na parnik „Adriana“, da bi tam sprejel neko pošiljatev. Zdravniška postaja ga je po prvi pomoči zopet spravila v jetnišnico.

a Postajališče „Zazid“, med postajama Podgorje in Rakitovič proge Divača-Palj, v občini Dekani v Istri otvorijo 15. t. m. za osebni in prtljažni promet.

a Poštni avtomobili v Istri so začeli voziti na progi Palj-Opatija po 2 krat na dan, na progi Opatija-Poreč 1 krat na dan, na progi Pazin-Labinj po 2 krat na dan in na progi Poreč-Labinj po 1 krat na dan.

o Slovensko učiteljske pride v Gorice. „Elinost“ poroča, da je definirivno odločeno, da se s prihodnjim šolskim letom premesti slovensko učiteljske iz Kopra v Gorice.

o V Škocjanu so našli blizu tamšnjega starega obzidja 1170 komadov stariških predmetov iz 5. stoletja pr. Kr., bisernic iz jantarja in stekla, gumbov iz brona, prstanov itd.

b Zveza narodnih društev za Goriško-Gradiščansko je imela 9. t. m. krasno obiskan občni zbor. Iz posameznih poročil posnemamo veselo dejstvo, da je zveza tekom poldruga leta dosegla krasne uspehe. Ima danes 101 draštvo; na novo jih je ustanovila 36, posebno v narodno izpostavljenih krajih. Predavanj je priredila 88. Organizirala je pevske zборе v društvih. Tudi v drugih stvareh je zveza razvila najživahnejše delo in izvršuje naravnost vzorno organizacijo prosvetnega dela. V vsako vas izobraževalno društvo — to je cilj zveze. Predsednikom zeze je zopet izvoljen dr. Dinko Puc.

Koroške novice.

v Sokolski izlet gorenjskih sokolskih društev v Borovlje dne 20. maja imenujejo „Freie Stimmen“ „Hetzausflug“, dočim so izzivalno hajlanje Šentvidčanov v Št. Jakobu v Rožu, torej v popolnoma slovenskem kraju, imenovali izlet k bratom v izpostavljenih postojankah.

v Poštno ravnateljstvo za Koroško. „Freie Stimmen“ poročajo, da nameravajo vodilni krogi poštne uprave v kratkem ustanoviti posebno poštno ravnateljstvo za Koroško v Celovcu, ker so prišli do prepričanja, da so manjši upravni okraji dosti bolj primerni, ko pa sedanji veliki.

v Državna pomoč za pokončevanje hroščev. Poljedelsko ministerstvo je koroškemu deželnemu odboru brzojavno nakazalo znesek 10.000 K za pokončevanje hroščev.

v Pogrešajo že od četrtega ženo knjigotržca Emila Schatza v Celovcu. Bila je zadnji čas zelo nervozna in raztresena.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

a Središče, 17. maja. (Brz. „Nar. Dn.“). Gostinčar - Stuhec shod razbit. Plojeva kandidatura z navdušenjem sprejeta.

Turčija.

a Carigrad, 17. maja. (Brz. „Nar. Dn.“). Danes zjutraj so v bližini Sofije mošeje obesili 5 oseb in sicer 1 topničarskega stotnika, 1 nadporočnika in 3 policiste. Eden delinkventov, ki se je na potu do morišča zoperstavljal, je bil precej močno ranjen.

a Carigrad, 17. maja. (Brz. „Nar. Dn.“). Senat je včeraj po nekkih izjavah min. zun. zadev sprejel turško-bulgarski protokol.

a Carigrad, 17. maja. (Brz. „Nar. Dn.“). Turški listi poročajo, da bo sultan v četrtek prisegel na ustavo pred parlamentom.

a Ristovac, 17. maja. (Brz. „Nar. Dn.“). Po poročilih, ki so dospela mladoturškemu komiteju, se je položaj v Erzerumu zelo poslabšal. Mladoturški častniki so pobegnili, da si rešijo življenje in zahtevajo, da se odpošljejo tja čete. Tudi v Damasku so izbruhnili nemiri. Arabci so baje tudi zavzeli stališče proti mladoturškemu odboru in groze s poboji.

o Berlin, 17. maja. (Brz. N. Dn.) Iz Carigrada se poroča, da so princa Burhan Eddina, ki je dalje časa bival pri svoji teti ob Bosporu in bil zelo strogo zastražen, prepeljali na vojno ministerstvo. — Po nekem poročilu „Frankfurter Ztg.“ so ga zato prepelejali na vojno ministerstvo, ker so sumili, da bi pobegnil. Pomagal je baje skupno s sinom Kiamil-paše odstavljenemu sultanu. Sodijo tudi, da ve za tajnost, da se bo lahko dvignil sultanov denar iz tujezemskih bank. Jetnika strogo stražijo. To je prvič na Turškem, da stopi meščansko pravo tudi za sultanovega sina v veljavo.

Stavka poštne uradnikov na Francoskem.

o Pariz, 17. maja. (Brz. „Nar. D.“) V departementu Lomme je zelo mnogo žic prerezanih. Včeraj so v Parizu na poštne uradnike pobili nekaj šip. — V Dolé so zaprli dve osebi, ki sta mislili vreči bombo proti nekemu brzojavnemu drogju.

Različne vesti.

v Praga, 17. maja. (Brz. „Nar. Dn.“) Poslanec Klofač naznanja v svojem glasilu „Česke slovo“, da se tekom tega tedna odpotuje v Petrograd in Moskvo, da se udeleži predpriprav za veslovanski kongres.

v Praga, 17. maja. (Brz. „Nar. D.“) „Lidove listy“, organ grofa Sternberga prinaša vest, da je grof Sternberg, ki se sedaj mudi v Carigradu, ranjen na obeh nogah, da bo moral najmanj 6 tednov ležati. Kake so te poškodbe, se ne poroča, vendar se splošno misli, da je ranjen od strela.

v Dunaj, 17. maja. (Brz. „Nar. D.“) Danes predpoldan se je otvorila vojaška razstava ob navzočnosti nadvojvodinje Blanke, ki jo zastopala oboleta nadvojvodinja Marijo.

v Dunaj, 17. maja. (Brz. „Nar. D.“) Cesar bo letos že najbrž v juniju odpotoval v letovišče Ischl.

v Petrograd, 17. maja. (Brz. „Nar. Dn.“) Pri volitvah v finski deželni zbor so dobili socijalni demokrati 85 mandator in so torej najmočnejša stranka v parlamentu. Največ mandator so iztrgali Starofincem.

Današnje volitve v skupini kmečkih občin.

(Brz. „Nar. Dn.“).

Volilni okraj Sevnica-Brežice-Kozje

Malas dr. Jankovič

Artiče	17	61
Sevnica okol.	20	16
Sromlje	10	18

Volilni okraj Celje, Vransko, Gornjigrad, Laški trg:

dr. Karba Gorican dr. Benkovič Terjav

Žalec okol.	27	27	10	11
Celjska okol.	71	74	91	94
Novaštifta	6	6	46	46
Ljubno	1	4	72	75
Bočna	17	37	87	106
Sv. Peter v S. d.	24	25	64	63
Loka p. Zid. m.	7	8	49	49
Škofjavar	73	77	21	24
Teharje	10	14	32	36
Marijagradec	8	8	143	143
V. Pirešica	15	21	124	127

Volilni okraj Šoštanj-Slovenjgradec-Marnberk:

Dr. Božič Dr. Verstovšek Katišnik

Vuzenica okol.	49	4	24
----------------	----	---	----

Iz slovanskega sveta.

u Kako je okupacija civilizirala Bosno. V tretji spomenici, katero so Srbi iz Bosne in Hercegovine leta 1900 predložili cesarju, da se mu pritožijo proti postopanju bosanske vlade proti njim je tudi to le mesto: „Za časa turške vlade so imeli pravoslavni Srbi v Sarajevu jedno realko, v Banjaluki bogoslovnico, v samostanu Žitomislce učiteljsko, v Sarajevu višjo dekliško šolo in več ko dve sto narodnih ljudskih šol po deželi, čeprav je znašalo število pravoslavnega prebivalstva takrat samo 400 tisoč. Danes, 1900. ko je pravoslavno prebivalstvo naraslo na 700 tisoč ima še samo 79 ljudskih šol in eno samo srednjo šolo.“ Z druge strani so imeli katoliški menihi (Franjevci) za časa turške vlade samo malo hišo Sarajevu, v kateri je bila katoliška cerkev in šola. Danes ima katoliška cerkev na milijone v gotovini in ogromno zemljiško last, katero uporablja za katoliško kolonizacijo. Do okupacije so imeli katoličani le nekoliko ljudskih šol, danes imajo bogoslovnico v Sarajevu, nadškofijsko gimnazijo z internatom v Travniku, učiteljske hčere božje ljubne v Sarajevu, zavetišče malega Jezusa v Sarajevu, višjo rokodelsko šolo v Sarajevu, duhovske seminarje v Plesanu, Sutjeski in Gorici, šolo trapistov v Delibaši in 29 konfesionalnih katoliških šol. K temu treba še prišteti 240 šol, katere je ustanovila okupacijska vlada in na katerih je otrokom prepovedano se imenovati Srbe in svoj jezik srbski. Okupacijska vlada je s pomočjo teh šol, žandarmerije in policije skuša prepričati, da so „Bosanci“ po narodnosti in da njih jezik ni srbski ampak bosanski. „Uradna statistika poroča za 1905./7. da je od vseh za šolo godnih otrok obiskovalo šole samo 14,33% nad 85% vseh otrok je pa bilo brez vsega šolskega pouka“ tako piše posl. Baerenreuther v svoji knjigi „Bosnische Eindrücke.“ Pač res lepi civilizatorični uspehi in Avstro-Ogrska je sijajno spopolnila mandat, ki ga je dobila na berlinskem kongresu.

Narodni gospodar.

u Kako je Ogrska regulirala Železna vrata. Ogrska je prevzela nalogo regulirati tok Donave v soteski Železnih vrat in tako olajšati plovitbo na tem kratkem delu Donave. C. W. Suppaun piše v svoji knjigi o vodnih cestah (Berlin 1902 str. 94) tako le: „Plovitba je sedaj ravno tako težavna ko pred reguliranjem ter je samo mogoča s pomočjo pilotov in z uporabo močne signalske službe... le največji remarkerji zamorejo napevši stroj na 1000 konjskih moči potegniti vlekač noseč 450 ton tovora v približno eni uri skozi kanal navzgor (proti curku), ako pa vaga tovor 660 ton (1 ton = 1000 kg), treba zato stroja za 1600 konjskih moči ter se rabi 67 minut.“ Ogrski vladi se pa plačuje za vsake 600 ton 1220 kron takse. Po tem pač lahko vsakdo sodi, da je pod takimi razmerami plovitba nemogoča prvič: ker so takse naravnost ogromne, drugič, ker treba blago prekladati z ladij na vlekače, ter po nepotrebnem zgubljeni čas in trositi še posebej za dvakratno

prekladanje. Tako je to kulturno delo ogrske države, s katerim se Madžarji ponašajo pred celim svetom.

Po svetu.

b Nemški vandalizem na Češkem. Nedavno so vdrl 4 pangermani v prekrasno češko planinsko koč v Ivičini pri Kraljevem dvoru. Uničili so jo naravnost vandalsko in barbarsko. Razbitih je 215 šip, 3 železne postelje in posteljnina razrezana, peč in štedilnik razdrta, svetilke razbite, istotako 20 stolov, slike razvezane. Odbor češkega turističnega kluba je razpisal nagrado 200 K za onega, ki bi zločince eruiral. Škode je nad 2000 K.

v Petroleji bo postal cenejši. Društvo „Standard Oil Company“ v Njujorku je znižalo ceno surovega petroleja za 5 centov. To je prvo znižanje cen zadnji 2 leti.

Veleizdajski proces v Zagrebu.

52. dan razprave.

2. priča Dragan Bulić, trgovec v Dvoru. Je rodom iz Dvora, a je bil 16 let odsoten. Srbstvo je bilo že precej v Dvoru, ali odkar se je vrnil, je baje videl, kako se širi velikosrbska propaganda. Slišal je prepevati srbske pesmi in videl, da nosijo dekleta srbske grbe na kitah. Živković je samo orodje Pere Bekića. Nadalje pripoveduje, da so Srbi na to delali, da bi si osnovali lastno šolo, katero bi naj obiskovali vsi srbski otroci, ki sedaj obiskujejo hrvaško ljudsko šolo. Srbski narod si baje tolmači „Sokol“ kot narodno vojsko, ki bi v slučaju vojske skupno delala z onimi iz Belgrada. Slišal je tudi klice „Živio kralj Peter“, „Živila Srbija“. Vsak katolik da je bil v nevarnosti, da ga niso napadli Srbi. Pero Bekić je ljudem tajno prodajal orožje in v nekatere hišah je baje 5 do 6 pušk. Kmetje da omalovažujejo avstrijskega cesarja Franca Josipa, a slavijo in poveljujejo kralja Petra Karagjorgjeviča.

Dr. Lukinč pokaže priči srbski grb in ga vpraša, ali so take nošili ljudje, nakar priča mora priznati, da niso bili takšni in niso imeli krone.

Dr. Popović vpraša pričo, o pamfletu, katerega so širili frankovci in v

katerem so grdili Srbe in priča pove, da je ta pamflet on sam sestavil, dal tiskati in razširjati.

Na daljnja vprašanja dr. Popovića priča noče odgovarjati. Nato odgovarjajo obtoženci na izvajanja priče.

3. priča Peter Kastelić, trgovec in krčmar v Rujevcu, kaznovan radi razžaljenja časti. Po prihodu Živkovića ml. in Bekića je opazil v Dvoru neke pojave. Prej se je ljudstvo nazivalo samo šokac (Hrvati) in vlah (Srbi), le redko se je slišalo ime Srb, a sedaj se vsi pravoslavni nazivljejo Srbe. Slišal je, da je neki kmet rekel, da je to srbska zemlja, o klicih „Živijo kralj Peter“ in da pripadejo ti kraji enkrat pod Srbijo, je samo čul pripovedovati.

Priče do majhnega konflikta med državnim pravdnikom in dr. Popovićem, ki mu pravi, naj kriči nad onimi, ki so mu podrejeni, ne pa nad njim.

Kastelić dalje pravi, da mu je nekdo kazal sliko sv. Jurija in neko drugo, o kateri je trdil, da je ta slika kralja Petra. Vendar ne more reči, da je to bil kralj Peter. Priznava se Hrvatom, čeravno je iz Kranjskega, ker živi sedaj na hrvaški zemlji.

Na vprašanja zagovornikov ne odgovarja. Sledijo nato replike obtožencev. Nadaljevanje razprave je danes.

Listnica uredništva.

Cenj. gg. dopisniki nam naj oprostijo, ako ne bomo nekaj danes in včeraj došli volilnih dopisov priobčili, ker menimo, da nimajo več pomena. Zategadelj tudi poročamo o večrajšnjih shodih le kratko.

Loterijske številke.

Dunaj, 17. maja 1909: 87, 45, 65, 49, 81.
Gradec, „ „ „ 84, 65, 68, 26, 50.

Potnik

s provizijo

za Spodnje Štajersko se sprejme pod ugodnimi pogoji pri tvrdki

Ivan Jaks & sin,

Ljubljana. 255 2-2

Opravična številka A VII 89/9

Oklic

s katerim se sklicujejo sodišču neznani dediči.

C. kr. okrajno sodišče Ptuj naznanja, da je umrl dne 11. sušca 1909 Jožef Chromcsik, loncevezec v Ptui ne zapustivši nikake naredbe poslednje volje.

Ker je temu sodišču neznano, ali in katerim osebam gre do njegove zapuščine kaka dedinska pravica, se pozivljajo vsi tisti, kateri nameravajo iz katerega koli pravnega naslova zahtevati zapuščino za se, da naj napovedo svojo dedinsko pravico v enem letu od spodaj imenovanega dne pri podpisnem sodišču in se zglase izkazavši svojo dedinsko pravico za dediče, ker bi se sicer zapuščina, kateri se je med tem postavil za skrbnika gospod dr. Tomschegg, beležniški koncipijent obravnavala z onimi, ki se zglase za dediče in izkažejo naslov svoje dedinske pravice, ter se jim prisodila, dočim bi zasegla nenastopljeni del zapuščine, ali če bi se nikdo ne zglašil za dediča, celo zapuščino država kot brezdedično.

C. kr. okrajno sodišče Ptuj oddelek VII. dne 11. majnika 1909.

Vabilo

na

občni zbor

„Okrajne posojilnice v Ljutomeru“

ki se bode vršil

na binkoštni pondeljek, 31. majnika t. l., ob 8. uri zjutraj v Fran-Jožefovi šoli v Ljutomeru.

Dnevni red:

1. Poročilo načelnika.
2. Poročilo nadzorništvu o računu za l. 1908 in odobrenje istega.
3. Izločitev udov.
4. Volitev nadzornega svetovništva in cenilne komisije.
5. Slučajni predlogi.

Ako bi ta na 8. uro sklicani občni zbor ne bil sklepčen, se vrši ob 9. uri istega dne z istim dnevnim redom in v istih prostorih drugi občni zbor, kateri bode v zmisli § 38 pravil sklepal veljavno tudi ne oziraje se na število navzočih zadružnikov.

V Ljutomeru, dne 8. maja 1909.

Ludvik Babnik, načelnik